

Ulalume

EDGAR ALLAN POE

Ulalume

TŁUM. ANTONI LANGE

Chmura niebo mroczyła surowa
I od liści powiędłych szedł szmer —
Od gałęzi powiędłych szedł szmer...
Była ciemna noc październikowa,
Najstraszniejsza z mego życia er...
Był to Aubr, który we mgle się chowa,
I wilgotny, pomroczny las Weir;
Aubr — jezioro, co w mroku się chowa
I od wiedźm opętany¹ las Weir

Tam to niegdyś szeroką aleją
Śród cyprysów z swą duszą sierocą —
Ze swą Psyche² błdziłem sierocą,
W dniach, gdy w sercu płomienie goreją,
Jak te ognie, co z wirem i mocą,
Jak te lawy, co wiecznie a z mocą
Aż na Yanik siarczyście się leją
Pod biegunów lodowych północą —
Aż na Yanik jęcząco się leją
Pod tych królestw lodowych północą.

Dusza, Serce, Błądzenie

Słowa myśl nam mroczyła surowa
I od marzeń zdrętwiałych szedł szmer —
I od wspomnień zdradzieckich szedł szmer:
Bom nie wiedział, że październikowa
Była noc — ach! najstraszniejsza z er,
Noc śród nocy najstraszniejszej z er —
Że to Aubr, który we mgle się chowa
(Chociem³ błdził ongi śród tych sfer),
Aubr — jezioro, co w mroku się chowa,
I od wiedźm opętany las Weir.

Zdrada, Noc

A gdy noc opuszczała niebiosą,
Kompas gwiazd zapowiadał już ranek —
Jako gwiazda, co wróży poranek,
Kres nam drogi rozjaśnia z ukosa
Błade światło zza lasu firanek...
I cudowna, srebrzysta łśni kosa,
Róg podwójny — róg dawnych sielanek —

Gwiazda

¹od wiedźm opętany (daw.) — opętany przez wiedźmy. [przypis edytorski]

²Psyche — w mitologii greckiej personifikacja duszy ludzkiej, przedstawiana jako dziewczyna ze skrzydłami motyla; małżonka Erosa, z którym miała córkę Hedone. [przypis edytorski]

³Chociem błdził (daw.) — Choć błdziłem. [przypis edytorski]

Diamentowa Astarty⁴ łśni kosa,
Róg widomy, róg greckich sielanek.

«Ona — rzekłem — świetniejsza od Diany⁵,
Ona krąży po westchnień eterze,
Ona włada we wspomnień eterze,
Ona wie, że wciąż niewypłakany
Ból, gdzie rozpacz na twarzy łez strzeże —
I nad gwiazd się uniosła rydwany,
By nam w niebie zgotować wieczerzę,
Letejskiego⁶ pokoju wieczerzę.
Uleciała nad złote rydwany,
Aby ziemskie oświecać rubieże!
Uleciała nad jasne rydwany,
Aby ziemskie weselić rubieże».

Gwiazda

Lecz uległa nieznaney mi sile,
Wzniósłszy palec do góry: «Nie wierzę! —
Tak mię Psyche mistycznie ostrzeże —
Słuchaj, smutnie tej gwieździe nie wierzę,
Ach, bladości jej dziwnie nie wierzę!
Śpiesz! zbyt długie zostajesz tu chwile.
Śpiesz — uchodźmy! Zaklinam cię szczerze».
W bólu mówi i skrzydeł swych pierze
Spuszcza w dół, aż sunęły się w pyle,
W zgrozie mówi — i białe swe pierze
Spuszcza w dół, aż tarzały się w pyle,
Aż rozpacznie tarzały się w pyle.

Strach

«Siostró — rzekłem — to nic, urojenie!
Płynmy, płynmy w ten srebrny blask dalej,
W kryształowy ten blask idźmy dalej:
Sybiliskich⁷ to światel natchnienie,
Co Nadzieją i Pięknem się pali —
Na błękicie tej nocy się pali...
Z wiarą idźmy w te jasne promienie,
Zaufajmy świetlanej tej fali.
Śmiało dążmy w te czyste promienie,
Szczęście ku nam wybłyśnie z tej fali,
Co na niebie, drząc, jasno się pali...»

Niebo, Świt, Nadzieja

Tak mą Psyche cieszyłem⁸ nadzieją,
By ją wyrwać z ponurych tych dum.
I z ponurych wyrwałem ją dum —
I na kres szliśmy dalej aleją,
A na kresie alei był tum⁹...
Jakiś napis na drzwiach nosił tum:

Śmierć

⁴Astarte a. Asztarte (z hebr. *Astoreth*) — zachodniosemicka bogini miłości, płodności i wojny, utożsamiana z babilońsko-asyryjską Isztar, z sumeryjską Inanną (Panią Niebios), a także grecką Afrodytą [przypis edytorski]

⁵Diana — italska bogini przyrody i narodzin, później utożsamiona z grecką Artemidą jako bóstwo łowów i Księżycą. Tradycyjnie przedstawiana z łukiem i strzałami; jej główny rzymski ośrodek kultu znajdował się na Awentynie. [przypis edytorski]

⁶Lete (mit. gr.) — rzeka zapomnienia płynąca w Hadesie, królestwie umarłych. [przypis edytorski]

⁷sybillijski — proroczy, związany z umiejętnością wieszczenia przyszłych wydarzeń; przym. od imienia *Sybilli*, w mit. rz. kapłanki wyroczni Apollina znajdującej się w Cumae w Italii, wieszczki przepowiadającej przyszłość, której przypisywano autorstwo ksiąg z przepowiedniami dotyczącymi losów Rzymu. [przypis edytorski]

⁸cieszyć (daw.) — tu: pocieszać. [przypis edytorski]

⁹tum — grób. [przypis edytorski]

«Jakież głoski tu, siostrze, jaśnieją,
Jaki napis na drzwiach nosi tum?»
Rzekła mi: «Ulalume — Ulalume —
To umarłej twej grób Ulalume!»

Jękała pierś ma żalobą surową,
Jako liści powiędłych ten szmer,
Jak zeschniętych gałęzi ten szmer —
I krzyknąłem: «Ach, październikowa
Noc to była — najstraszniejsza z er,
W roku zeszłym, najstraszniejsza z er,
Kiedym błdził, błdził wśród tych sfer —
I przyniosłem tu czerwom¹⁰ na żer
Straszny ciężar — aż pęka mi głowa —
W noc wśród nocy najstraszniejszej z er...
Jakież demon wiodł mię do tych sfer?
Znam ja Aubr, który we mgle się chowa
I wilgotny, pomroczny las Weir —
Aubr — jezioro, co w mroku się chowa
I od wiedźm opętany las Weir!»

Noc, Jesień, Śmierć,
Wspomnienia

¹⁰czerw — robak. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/poe-ulalume-lange/>

Tekst opracowany na podstawie: Antoni Lange, *Przekłady z poetów obcych*, Nakładem Redakcji „Gazety Polskiej”, Warszawa 1899, cz. II, s. 48-51.

Wydawca: Fundacja Wolne Lektury

Publikacja wydana w ramach biblioteki Wolne Lektury (www.wolnelektury.pl).

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Monika Kępska, Monika Sałach, Tomasz Wasiołka.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).